

OM SAMISKE RETTIGHETER TIL BRUK AV SJØAREALER, SALTVANNSFISKE OG LEVENDE MARINE RESSURSER

Kommentarer til Prop. 70 L (2011–2012) Endringer i deltakerloven, havressursloven og finnmarksloven (kystfiskeutvalget)

Norske Samers Riksforbund (NSR) tar utgangspunkt i NOU 2008:5 *Retten til fiske i havet utenfor Finnmark*. NSR viser til Sametingets vedtak i sak 23/08 (vedlagt) og konstaterer at Fiskeri- og kystdepartementet har avvist Sametingets vedtak med Prop. 70 L (2011–2012) *Endringer i deltakerloven, havressurslova og finnmarksloven (kystfiskeutvalet)* til Stortinget.

NSR konstaterer at Fiskeri- og kystdepartementet har avvist Kystfiskeutvalgets ulike anbefalinger nærmest i sin helhet og NSR konstaterer videre at de fremlagte resultatene fra konsultasjonsprosessen mellom Fiskeri- og kystdepartementet og sametingsrådet ikke oppfyller statens folkerettslige forpliktelser ovenfor samene.

NSR kan ikke gi tilslutning og samtykke til den fremlagte lovproposisjonen eller resultatet av konsultasjonsprosessen mellom sametingsrådet og regjeringen om Kystfiskeutvalgets forslag. NSR vil på denne bakgrunn anbefale at Stortinget anmoder om at samenes rettigheter til marine ressurser og områder vurderes i forhold til om forslagene er tilstrekkelige til å ligge innenfor folkrettens udiskutable rammer.

NSR mener at de enstemmige forslagene til Kystfiskeutvalget langt på vei ville være med på sikre samenes rettigheter til fiske, marine ressurser og bruken av sjøarealene. Vårt syn har hele tiden vært at en grunnleggende sikring av retten til fisket må være helhetlige løsninger der de overordnede rettighetsprinsippene er på plass. Samiske rettigheter bygger på historisk bruk av alle samiske sjøarealer, høsting av marine ressurser, lokal sedvanerettsdannelse og folkerettslige forpliktelser. NSR vil understreke at hver av disse er rettsdannende uavhengig av hverandre.

NSR konstaterer også at arbeidet med lovproposisjonen IKKE har ført til:

- reetablering av fjordfolkets fiskeriallmenning;
- en sikret tilgang og rekruttering til fiskeriene ved at samer og andre bosatt innenfor virkeområdet har rett til fiskekvote, det gjelder fiske til eget bruk og dernest retten til å begynne som yrkesfisker og videre retten til å fiske så mye at dette kan gi grunnlag for en husholdning enten som levevei eller i kombinasjon med annen næringsaktivitet;
- at det lovfestes en rett til en minimumskvote for alle fiskere bosatt innenfor virkeområdet;
- at fjordretten anerkjennes for folk bosatt rundt fjordene;
- en etablering av regional fiskeriforvaltning som kan vedta regler om blant annet fartøystørrelse og redskapsbruk ut til fire nautiske mil utenfor grunnlinjene, hvor organet har rett til å motta og fordele personlige kvoter og tillatelser samt foreta andre disposisjoner til fremme av kyst- og fjordfisket innenfor virkeområdet, samt at staten har et lovfestet ansvar for å tilføre det regionale styringsorganet så store ressurser, i

form av kapital, kvoter eller fisketillatelser, at det materielle grunnlag for sjøsamisk kultur og annen kystkultur i Finnmark sikres.

NSR konstaterer at Fiskeri- og kystdepartementet gjennom konsultasjonsprosessen nærmest har avvist alle de ulike anbefalinger fra Kystfiskeutvalget i sin helhet.

NSR mener at samiske rettigheter ikke i tilstrekkelig grad anerkjennes og styrkes i form av konkrete lovbestemmelser og heller ikke sikrer og vektlegger hensynet til de marine ressurser som en del av kystbefolkningens og sjøsamenes materielle kulturgrunnlag. Konsultasjonsresultatet sikrer heller ikke samisk deltakelse og medbestemmelse i ressursforvaltningen og sikrer heller ikke i det materielle kulturgrunnlag for fjord- og kystbefolkningen og sjøsamene ved tilbakeføring av historiske rettigheter.

NSR konstaterer at Fiskeri- og kystdepartementet ikke vil anerkjenne kystbefolkningens historiske rett til utnyttelse av de marine ressurser.

NSR konstaterer at Fiskeri- og kystdepartementet ikke ønsker å ivareta Norges folkerettslige forpliktelser, men derimot har som utgangspunkt at dagens fiskeriforvaltning ligger innenfor folkeretten.

NSR konstaterer at ikke noen av de tiltak og lovforslag som foreslås sikrer fremtidige kvoterettigheter for fiskerisamfunnene langs kysten og konstaterer videre at de foreslåtte tiltak heller ikke sikrer kystbefolkningen et tilstrekkelig kvotegrunnlag for å kunne ha fiske som levevei. Videre finner NSR heller ikke at retten til utkomme fra fiske er tilstrekkelig sikret for kommende generasjoner.

NSR konstaterer at Fiskeri- og kystdepartementet har avvist et regionalt styringsorgan, med myndighet til å motta og fordele kvoter og tillatelser til å foreta andre disposisjoner til fremme av fjord- og kystfisket, samt fastsette regler om fartøystørrelse og redskapsbruk i havet ut til fire nautiske mil utenfor grunnlinjene, samt at statlige myndigheter skulle ha et lovfestet ansvar for å tilføre det regionale styringsorganet så store ressurser, iform av kapital, kvoter eller fisketillatelser, at det materielle grunnlaget for sjøsamisk kultur og annen kystkultur sikres.

NSR finner det uakseptabelt at Fiskeri- og kystdepartementet har avvist kystbefolkningens historiske rett til fiske og at departementet legger til grunn at dagens fiskeriforvaltning er innenfor Norges folkerettslige forpliktelser ovenfor urfolk.

Nærmere om grunnleggende prinsipper

Norge har anerkjent at den norske staten er grunnlagt på territoriet til to folk, nordmenn og samer. Territoriet omfatter land, såvel som sjø- og havområder (under og over jorden, under og over havoverflaten). Norsk samepolitikk bygger i stor grad på de prinsipielle retningslinjene som er nedfelt i folkeretten, Grunnloven og annen internrettslig lovgivning.

Som følge av dette har samene som et eget folk og som urfolk rett og plikt til å forvalte også de marine ressurser og har også (sammen med andre) eierskap til de nære kystområder.

Samene et et opprinnelig folk i de gjeldende områder, noe som i seg selv danner et grunnlag for rettigheter. Dette innebærer at samene som urfolk har historiske rettigheter til land, vann og ressurser i sine tradisjonelle områder. Dette må legges til grunn for lovverk og forvaltningsregime. Det må videre legges til grunn at samene aldri har avhendet sine tradisjonelle rettigheter, dette handler om å legalisere og formalisere allerede eksisterende rettigheter som har eksistert fra uminnelige tider.

Nærmere om saksgangen

Kystfiskeutvalget ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 30. juni 2006 og har avlevert NOU 2008:5 *Retten til fiske i havet utenfor Finnmark*.

NOU 2007:13 *Den nye sameretten* inneholder i kapittel 22 ulike synspunkt og vurderinger knyttet til kyst- og fjordfiske i sjøsamiske område. Denne innstillinga ble sendt på høring 15. februar 2008. Høringsinstansene ble bedt om å gi høringssvar til denne delen av NOU 2007:13 sammen med høringssvar til NOU 2008:5 til Fiskeri- og kystdepartementet. Sametingets plenum har i sak 23/08 avgitt høringsuttalelse til disse innstillingene der Sametinget støtter Kystfiskeutvalgets forslag og viser til at denne løsningen også må gjelde i de sjøsamiske områdene sør for Finnmark. Sametinget fattet med klart flertall 19.04.2012 i sak 19/12 et vedtak om Prop. 70 L (se vedlegg).

Nærmere om Kystfiskeutvalgets mandat

NSR understreker at Kystfiskeutvalgets mandat er mangelfullt, blant annet fordi samene bor langs og utnytter marine ressurser i et sammenhengende kystfarvann fra russisk side og langs hele kysten ned til Trøndelag. I tillegg er det en mangel ved prosessen at retten til levende marine ressurser utover fisk, herunder introduserte arter som for eksempel kongekrabbe, ikke er inkludert i Kystfiskeutvalgets mandat. Videre er bruken av sjøarealer (som havbruk), retten til genetisk materiale og bioprospektering utelatt i utvalgets mandat.

Selv om en rekke temaer ikke er beskrevet i mandatet, velger Kystfiskeutvalget å uttale seg om for eksempel kongekrabbe og oppdrett. Men, Samerettsutvalget II drøfter en rekke forslag som det ikke tas stilling til i Kystfiskeutvalgets utredning, blant annet en rekke forslag som vil berøre forvaltningen av fisket også sør for Finnmark, dette gjelder mellom annet forholdet til Sametingets rolle i nasjonal fiskeriforvaltning. Samerettsutvalget II sier i kap. 22.5.5.2 bla. følgende:

Vi vil også understreke at bruken av de marine områdene må ses i sammenheng. Virksomhet som kan få innvirkning på fisket i sjøsamiske fjorder og kystfarvann, for eksempel oppdrettsvirksomhet, og oppføring og drift av faste installasjoner som sjøkraftverk, omlastingsterminaler og ilandføringsanlegg for petroleum, må planlegges og drives på en slik måte at virksomheten ikke truer lokale fiskestammer eller det biologiske mangfoldet.

Nærmere om forholdet mellom Kystfiskeutvalget og Samerettsutvalget II

Kystfiskeutvalget uttaler i sin utredning kap. 11.26 s. 406 om forholdet til fiske i sjøsamiske områder sør for Finnmark:

Utvalgets mandat om at utvalget skal utrede «retten til fiske i havet utenfor Finnmark», innebærer en stedlig avgrensning til fjordområdene i og kystområdene utenfor Finnmark fylke. Samtidig er det på det rene at fjord- og kystfiske er en viktig næring i sjøsamiske områder ikke bare i Finnmark, men også i deler av Troms og Nordland.

Selv om Kystfiskeutvalgets mandat er begrenset til fjorder i og kystområder utenfor Finnmark, og utvalget derfor ikke kommer med noen tilrådninger for områder utenfor, vil utvalget likevel anta at forholdene i sjøsamiske områder i Nordland og Troms neppe er vesentlig forskjellige fra forholdene i Finnmark. De løsninger som foreslås for Finnmark, vil derfor trolig kunne være aktuelle også for sjøsamiske områder, eventuelt med tilgrensende områder ellers i landet.

Det vil derfor i det videre arbeid kunne være gunstig å se de to utvalgs utredninger og tilrådninger om fjord- og kystfiske i sammenheng. [Vår understreking.]

Samerettsutvalget II uttaler i sin utredning NOU 2007:13, kap. 22.5.1.1 s. 1110 om forholdet til Kystfiskeutvalget for Finnmark:

Samtidig er det på det rene at kyst- og fjordfiske har vært – og fortsatt er – en viktig samisk næring, og at dette ikke bare gjelder i Finnmark, men også i Troms og deler av Nordland.

Det er heller ikke noe geografisk overlapp mellom utvalgets mandatområde, som er knyttet til samiske bruksområder (på land og i sjø) fra og med Troms fylke og sørover, og utredningen for Finnmark som vil være avgrenset til kyst- og fjordområder utenfor Finnmark. Det ville imidlertid gi dårlig mening å avgrense det geografiske virkeområdet for eventuelle forslag fra Samerettsutvalget for å styrke kyst- og fjordfisket i sjøsamiske områder, slik at de ikke også omfatter Finnmark.

Nærmere om behandlingsformen

NSR er kritisk til en behandlingsform der tiltak og lovforslag bygger på ufullstendige premisser og heller ikke er tilstrekkelig vurdert og uten at dette settes inn i en helhetlig behandling. Det naturlige ville være at man også avventet med å fremme proposisjonen som sådan, slik at urfolksrettighetene kan innarbeides slik statlige myndigheter er forpliktet til. Nå ber regjeringen Stortinget om at de skal fatte sin beslutning på sviktende grunnlag.

NSR frykter at Sametingets knappe flertall med å samtykke til konsultasjonsresultat på dette stadiet i prosessen vil kunne vanskeliggjøre en eventuell fremtidig folkerettslig prosess. Samtykket kan oppfattes som om at Sametinget har godkjent resultatet som et oppgjør for tap av sjøsamiske rettigheter.

En slik behandlingsform det her legges opp til innebærer at departementet fremmer en proposisjon hvor Kystfiskeutvalgets enstemmige og omfattende arbeid overhode ikke er blitt fulgt. I en videre behandling vil en uenighet mellom regjeringen og Sametinget neppe føre til store endringer for sjøsamiske rettigheter, da dette kun vil foreligge som kommentarer i proposisjonen som sendes til Stortinget. Uten at det gis sikkerhet for en oppfølgende prosess, vil denne uenigheten bli stående. Sametinget har ingen vetorett.

Eventuelle tiltak for å styrke kystbefolkningens rettigheter kan gjennomføres uavhengig av eventuelle lovendringer.

Det er grunn til å presisere at en eventuell tilslutning til forslagene bare kan gis når det foreligger et proposisjonsforslag som sikrer sjøsamenes historiske og fremtidige rett til utnyttelse av de marine ressurser. For Sametingets endelige standpunkt må det være avgjørende hvorvidt lovens helhet da omsider vil være innenfor udiskutable folkerettslige rammer.

NSR anser det også som avgjørende at rettighetshavere og organisasjoner involvers i prosessene.

Nærmere om Kystfiskeutvalget

Ekspertgruppen som utredet retten til fiske utenfor Finnmark under ledelse av dr. juris Carsten Smith har gjort et grundig arbeid, og NSR vil berømme utvalget for det arbeidet som er gjennomført i denne sammenhengen. Kunnskapsgrunnlaget om kystbefolkningens rettigheter til ressurser er en helt annen i dag enn i 2005 da Finnmarksloven ble vedtatt. Den fremste ekspertise har i forhold til det enstemmige forslaget maktet å legge frem et forslag med utgangspunkt i samiske fiskerirettigheter. Kystfiskeutvalgets leder Carsten Smith sa ved fremleggelsen av utvalgets forslag i Vestertana 18. februar 2008 at det er snakk om *et være eller ikke være for den sjøsamiske kulturen*. NSR viser til at Kystfiskeutvalgets forslag er en anerkjennelse av samiske fiskerirettigheter. Utvalget har fastslått at de samiske fiskerirettighetene eksisterer og at rettighetene må anerkjennes i form av lover. Utvalget har videre foreslått områdebaserte forvaltningsordninger.

NSR vil understreke at Kystfiskeutvalgets forslag er et resultat av grundige og omfattende fiskerifaglige og juridiske vurderinger og vil foregå innefor rammen av en bærekraftig forvaltning. NSR har i forhold til konsultasjonsprosessene forutsatt at de enstemmige vurderinger og forslag fra Kystfiskeutvalget legges til grunn i det videre arbeidet. Forslagene måtte ikke gjøres til gjenstand for omfattende endringer gjennom den kommende konsultasjonsprosess med Sametinget og det var helt avgjørende at tiltakene og lovforslagene befant seg innefor udiskutable folkerettslige rammer, som gjerne er minimumsstandarder for beskyttelse av urfolksrettigheter.

Nærmere om forholdet til andre utredninger og politiske prosesser

I tillegg er det avgitt en rekke utredninger om samiske rettigheter til marine ressurser som har vært både grundige og omfattende, og Sametinget har ved en rekke anledninger behandlet fiskerispørsmål.

Sametingsrådets sak R 32/08 *Rapport om ILO-konvensjon nr. 169* berører blant annet forholdet vedrørende konsultasjonsprosessen om strukturtiltak for fiskeflåten og Kystfiskeutvalgets mandat. I sametingsrådets vedtak slås det fast i rapporten til ILO at Sametinget har flere eksempler på brudd på både konsultasjonsavtalene og konsultasjonsplikten i forhold til ILO som gjelder rettigheter til marine ressurser. I sak R 32/08 berøres også prosessene i forhold til stortingsmeldingene om kongekrabbe, strukturvirkemidler i fiskeflåten og ny havressurslov.

Sametingets syn har fulgt sakene og er referert i den siste av de tre prosessene, St.meld. nr. 40 (2006–2007) *Forvaltning av kongekrabbe* under punkt 5.3.2 som lyder:

Sametinget har gitt uttrykk for at urfolksperspektivet skulle vært inkludert i meldingen, slik regjeringen, etter Sametingets syn, er forpliktet til etter nasjonal rett og folkeretten. Sametinget bemerker at selv om Kystfiskeutvalget er i gang med en utredning, er ikke alle aspekter ved urfolksrettigheter berørt der.

Sametinget kan ikke akseptere at urfolksspørsmålet skyves ut til parallelle og etterfølgende prosesser ved å avvente Kystfiskeutvalgets konklusjoner. Sametinget understreker at Kystfiskeutvalget springer ut av en annen lovprosess, og at utvalgets mandat gjelder samer og andres rett til fiske i havet utenfor Finnmark og inneholder ingen eksplisitt passus om uttak av kongekrabbe. Sametinget kjenner heller ikke til at Kystfiskeutvalget har fått informasjon om at enda et nytt saksområde skal skyves inn under utvalgets arbeid.

Sametinget har videre vist til at Fiskeri- og kystdepartementet i forbindelse med konsultasjonene om Kystfiskeutvalget var opptatt av å begrense utvalgets mandat i størst mulig grad, under henvisning til etterfølgende prosesser. Departementet var helt tydelig på at ordlyden i mandatet skulle være begrenset til fiske, og ikke til viltlevende marine ressurser. Sametinget bemerker at innenfor et kort tidsrom er dette den tredje oppfølgende prosess på rad der Fiskeri- og kystdepartementet ikke ønsker å drøfte urfolksperspektivet i tilknytning til ressursene i havet, men viser til at man avventer konklusjonene fra Kystfiskeutvalget. Både hver for seg og samlet utgjør dette etter Sametingets syn et bevisst brudd på folkeretten fra departementets side.

I proposisjonen til havressurslov hadde Sametinget følgende merknad under kapittel 10.4:

Sametinget har gjennom sin høringsuttalelse og gjennom hele konsultasjonsprosessen gjort det klart at havressursloven må være innenfor udiskutable folkerettslige rammer. For at staten Norge ikke skal bryte sine folkerettslige forpliktelser overfor samene som urfolk er det helt nødvendig at havressursloven anerkjenner og sikrer det samiske folks adgang til utnyttelsen av de fornybare marine ressurser, og at samene som urfolk gis adgang til deltagelse i forvaltningen av disse.

Sametinget gjorde det på et tidlig stadium i prosessen klart at statlige myndigheters forpliktelser overfor samene som urfolk er en sentral og viktig del av den helhet loven

vil måtte utgjøre, noe som understøttes både av lovens virkeområde og av havressurslovutvalgets mandat. Sametinget har understreket at de samiske rettigheter til havressursene følger av grunnlov, av sedvane og av folkeretten og følgelig ikke kan marginaliseres. Sametinget har framhevet at de deler av havressurslovutvalgets mandat som ikke ble oppfylt hva gjelder samiske rettigheter til havressursene, måtte følges opp i departementets arbeid og konsultasjoner med Sametinget om lovforslaget. Sametinget har klart gitt uttrykk for at det ikke er tilstrekkelig at dette løses ved at man henviser til parallelle eller etterfølgende prosesser.

Nærmere om historiske rettigheter

Det sirkumpolare området har vært dominert av urfolk som historisk har bebodd området og utnyttet ressursene. Det er et område med årtusenlang bosetning, bruk og tilhørighet. Området har en rik kulturarv, og særegne tilpasninger basert på naturgrunnlaget og tradisjonelle kunnskaper om miljøet.

Høsting av havets ressurser har i uminnelige tider vært en kulturbærer og en av hovednæringene for den samiske befolkning. Samene har som folk og gjennom sin bruk av sjøen ervervet seg rettigheter i forhold til de marine ressursene og til bruken av saltvannsområdene. Det samiske folk har i samiske områder en historisk, sedvanemessig og urfolksbasert rett i forhold til marine ressurser og til disponeringen av saltvannsområdene.

NSR viser videre til Kystfiskeutvalgets del 5 *Historisk fremstilling av retten til fiske i havet utenfor Finnmark*. En av de grunnleggende pilarene for utøvelse av norsk forvaltning av marine ressurser er fiskerigrensesaken mellom Norge og Storbritannia for den Internasjonale domstolen i Haag (2008:5, 5.17). Norge anførte en historisk hjemmel basert på kystbefolkningens eksklusive rett til å utnytte kysthavets rikdommer og at rettighetene er fra uminnelige tider, og at disse har vedvart. Dette gjaldt særlig Nord-Norge. Norge vant frem med sitt syn ovenfor Storbritannia.

Del 5 (5.20) omtaler videre Kåfjord-saken i Høyesterett hvor retten finner at fjordfiskernes bruk hadde vært så konsentrert og særpreget at den langt på vei kunne betegnes som eksklusiv, og utad hadde fremtrådt på vesentlig samme måte som utøvelsen av en rettighet. Dette finner man også igjen i et åpent brev fra Fiskeridirektoratets Kontrollverk til fisker Aksel Trollvik fra Birtavarre i Kåfjord i Nord-Troms. 8. mars 1989 skriver kontrollverket til Trollvik følgende avgjørelse: *Fritidsfiske med garn må straks opphøre*. 12. mars 1990 velger han å svare i form av et åpent brev i avisa Framtid i Nord, siden *innholdet i Deres brev angår mange flere enn meg* som han sier.

I svarbrev skriver han blant annet: *For det første har De ikke juridisk grunnlag for å ta avgjørelse om hvordan befolkningen i sjøsamiske områder skal forvalte sine ressurser. Både i norsk og internasjonal rettspraksis er samisk rett til land og vann fastsatt som prinsipp. Internasjonal rett og retts-praksis i forhold til minoritets- og urbefolkningsrettigheter er helt klar. Når det gjelder ressursforvaltning må vi i de samiske områder støtte oss til gammel hevd, og de lokale, formelle regler – inntil Sametinget har begynt å utøve sin lovgivende myndighet*. Videre avslutter han: *Jeg akter å fiske som før med mine garn, hvis det passer*

seg slik. Eller med line eller juksa hvis det passer seg slik. Jeg vil fiske til eget forbruk, for å filetere eller henge til tørrfisk. Den fisken jeg ikke bruker vil jeg gi bort eller selge.

NSR konstaterer at Fiskeri- og kystdepartementet ikke vil anerkjenne kystbefolkningens historiske rett til utnyttelse av de marine ressurser.

Nærmere om urfolksrett

For at staten Norge skal oppfylle sine folkerettslige forpliktelser overfor samene som urfolk er det helt nødvendig med et nasjonalt rettsgrunnlag som anerkjenner og sikrer det samiske folks rett til utnyttelsen av de fornybare marine ressurser, og at samene som urfolk gis adgang til deltagelse i forvaltningen av disse.

For de marine ressurser og områder vil det være det samlede resultatet av de ulike tiltak og lovprosesser sammenholdt med Norges folkerettslige forpliktelser som vil være med å avgjøre om samiske rettigheter blir tilstrekkelig ivaretatt. NSR ser det derfor som viktig at de ulike anbefalingene ses på som en helhet, og at de samerettslige sidene fullt ut ivaretas. NSR konstaterer at Fiskeri- og kystdepartementet ikke ønsker å ivareta Norges folkerettslige forpliktelser, men derimot har som utgangspunkt at dagens fiskeriforvaltning ligger innenfor folkeretten.

Nærmere om kvoter

FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter fra 1966 forholder seg i artikkel 27 til samer som urfolk og de materielle forutsetningene for samenes totale kulturutøvelse.

Grunnleggende for fjord- og kystbefolkningen er utnyttelse (og avhengigheten) av de ressurser som finnes i de marine områdene til ulike tider. Det påhviler staten en plikt å sikre kystbefolkningen et tilstrekkelig kvotegrunnlag for å kunne ha fiske som levevei. I sjøsamiske områder innebærer dette også at det må sikres et tilstrekkelig kvotegrunnlag for å begynne i forfedrenes yrke.

På Aotearoa/New Zealand hvor maoriene utgjør ca. 15 % av landets befolkning, er rettigheter tilbakeført maoriene. I forhold til fiskerettigheter fikk de rett til 10 % av alle kvoter i systemet, 20 % av alle arter som skulle inn i kvotesystemet i fremtiden og en betydelig finansiell kompensasjon som gjorde dem i stand til å kjøpe halvparten av Aotearoas/New Zealands største fiskeriselskap. Det anslås at maoriene kontrollerer ca. 1/3 av landets fiskerikvoter og er aktive i alle deler av fiskerinæringa.

Samene har deltatt og deltar både i havfiske, kyst- og fjordfiske, og de ulike sesongfiskeriene. Inntektene fra fisket er en viktig del av det økonomiske grunnlaget for den sjøsamiske kulturen. Fjord- og kystbefolkningen har en historisk rett til en andel av bestandene, uansett om den befinner seg i Barentshavet (eksempelvis torsk) eller rundt Island (eksempelvis sild). Dette er bestander som vandrer og jevnlig befinner seg i samiske områder. Samene høster og har tradisjonelt høstet av disse ressursene.

NSR konstaterer at ikke noen av de tiltak og lovforslag som foreslås i proposisjonen sikrer fremtidige kvoterettigheter for fiskerisamfunnene langs kysten og konstaterer videre at de

foreslåtte tiltak heller ikke sikrer kystbefolkningen et tilstrekkelig kvotegrunnlag for å kunne ha fiske som levevei. Videre finner NSR heller ikke at retten til utkomme fra fiske er tilstrekkelig sikret for kommende generasjoner.

Nærmere om forvaltningssystemet

Tidligere politikk og allerede innførte ordninger tar i liten grad tatt hensyn til samiske rettigheter, men statlige myndigheter har plikt til å innarbeide disse rettighetene i forvaltningssystemet. Dette innebærer at det gjeldende forvaltningsregimet er rettstridig ved at det strider mot etablerte rettigheter etter internrett og folkeretten.

NSR konstaterer at Fiskeri- og kystdepartementet har avist et regionalt styringsorgan, med myndighet til å motta og fordele kvoter og tillatelser og foreta andre disposisjoner til fremme av fjord og kystfisket, samt fastsette regler om fartøystørrelse og redskapsbruk i havet ut til fire nautiske mil utenfor grunnlinjene, samt at statlige myndigheter skulle ha et lovfestet ansvar for å tilføre det regionale styringsorganet så store ressurser, i form av kapital, kvoter eller fisketillatelser, at det materielle grunnlag for sjøsamisk kultur og annen kystkultur sikres.

NSR finner det uakseptabelt at Fiskeri- og kystdepartementet har avvist kystbefolkningens historiske rett til fiske.

Oppsummerende konklusjon

Dette innebærer at NSR ikke kan gi sin tilslutning og samtykke til forslagene i Sametingets vedtak i Prop. 70 L (2011–2012) *Endringer i deltakerloven, havressurslova og finnmarksloven (kystfiskeutvalet)*, samt resultatet av konsultasjonsprosessen mellom sametingsrådet og regjeringen om Kystfiskeutvalgets forslag. NSR vil på denne bakgrunn anbefale Stortinget at samenes rettigheter til marine ressurser og marine områder vurderes i forhold til folkeretten med sikte på å bringe saken tilbake til Stortinget.